

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

73. ÅRGANG

12. AUGUST 1961

AV INNHOLDET :
«MATER ET MAGISTRA» (LEDER) - ET KRISTENT SAM-
FUNNSSYN - VÅR TIDS STØRSTE PROBLEM - EN LUTHERSK
RØST OM KONSILET - BLIKK PÅ TIDEN - PÅ DANS
HOS NONNENE - KARDINAL TARDINI DØD - UTLANDET

NR
15

NESTE NUMMER UTKOMMER 26. AUGUST 1961

HAR DU KALL

til å gi ditt liv til Kirken i Norge i den norske søsterkongregasjonen av den hellige Frans fra Xaver?

Oppgavene er mange —arbeiderne få.

Skriv til:

Moder Zita, St. Franciskussøstrene, Nygårdsst. 3, Bergen.

«MATER ET MAGISTRA»

Tysk utgave av pave Johannes XXIII's ensyklika vil foreligge i begynnelsen av september. Dessuten vil det i samme bind komme en innføring i pavenes sosiallære fra Leo XIII til Johannes XXIII av dominikanerpater Eberhard Welty. Pris antagelig ca. kr. 6.—.

NETTOPP UTKOMMET:

Jean Paillard: Fire evangelister - fire verdener.
Dansk utgave. - 156 s. - Kartonnert kr. 11.95.

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo - Tlf. 42 31 70

BARNEHAGELÆRERINNE

søkes til St. Olavs barnehage i Hauge-
sund fra skoleårets begynnelse.

Søknad med bekrefte-
de attestavskrifter
sendes

St. Franciskussøstrene, Hagesund.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	} Oslo
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Oslo
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	} Arendal
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Bergen
St. Franciskussøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Bergen
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Hammer- fest
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Hønefoss
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia kirke	} Lillestrøm
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tromsø
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Trondheim
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service: 56 56 90

BERWIJK'S

KATOLSKE ORATORIEKOR

Dirigent JAAP SPIGT

synger messe av Schubert under høy-
messen i St. Olavs kirke, Oslo, søndag
20. august.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30, i Urte-
gt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUS-CENTRUM, BERGEN

V. Torvg. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent alle hverdager
kl. 9.30—13, 17—21.
Lørdag kl. 9.30—13.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 13. AUGUST (12. s. e. pinse):
Ep. 2. Kor. 3, 4—9. Ev. Luk. 10, 23—
37. Mandag: Vigilie til Marias Oppta-
gelse. Tirsdag: Marias opptagelse i him-
melen. Onsdag: Joakim, bekj. Torsdag:
Hyacinth, bekj. Fredag: Ferialdag. Lør-
dag: Jean Eudes, bekj.

SØNDAG 20. AUGUST (13. s. e. pinse):
Ep. Gal. 3, 16—22. Ev. Luk. 17, 11—
19. Mandag: Jeanne Françoise Fremiot
de Chantal, enke. Tirsdag: Marias rene
hjerte. Onsdag: Filip Benitius, bekj.
Torsdag: Bartolomeus, ap. Fredag: Lud-
vig, bekj. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 27. AUGUST (14. s. e. pinse):
Ep. Gal. 5, 16—24. Ev. Matt. 6, 24—
33.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Maria Kirke, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	7.45	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11949	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegår- den tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20221	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 3066	—	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo
Kontortid: 9,30—16. Lørdag 9,30—14. - Tlf. 42 31 70
Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år -
Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 10 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 153 21.

„Mater et Magistra”

Da Leo XIII i 1891 lanserte sin store ensyklika om de sosiale spørsmål, «Rerum Novarum», vakte den en storm av forbitrelse blant brede lag av toneangivende katolikker. Paven var blitt sosialist, het det, og mer enn ett sted gikk det gode katolske borgerskap til aksjon for å forhindre at slik opprørsk litteratur ble spredd blant arbeiderne.

I virkeligheten tok paven skarpt avstand fra den marxistiske sosialisme. Men borgerskapet, gjennomsyret som det var av den liberalistiske doktrine, og fascinert av truselen fra den voksende revolusjonære bevegelse, var ute av stand til å innse berettigelsen av et slikt «tredje standpunkt» som det Leo XIII lanserte. I kraftige termer gjorde paven her opp med det tradisjonelle kapitalistiske syn på arbeideren som ren handelsvare, underkastet loven om tilbud og efterspørsel, uten egne menneskelige rettigheter: «Det gjelder å rive arbeiderne ut av klørne på hensynsløse og griske mennesker som utbytter dem og behandler dem som om de bare var en vare... Dersom arbeideren, tvunget av nødvendighet eller av frykt for ennå dårligere kår, går inn på urimelig hårde betingelser, som han ikke ville ha akseptert dersom han sto fritt, da er han gjenstand for vold, som rettferdigheten reiser seg mot...»

Det var på denne tiden bare en håndfull katolikker i hvert land som hadde både innsikt og forståelse nok til å se hva som sto på spill. Men på pavens direkte tilskyndelse ble de første katolske fagforeninger dannet, og den katolske sosiale bevegelse tiltok etterhvert i bredde og dybde. På førtiårs-dagen for Rerum Novarums utgivelse, i 1931, kunne Pius XI med sin ensyklika «Quadragesimo Anno» summere opp resultatet av det som i mellomtiden var skjedd på dette området både i teori og praksis, og utdype og videre føre Leo XIII's tankegang på visse viktige punkter. Og det er det samme Johannes XXIII nå har funnet tiden moden til å gjøre. 14. mai i år var hundre tusen katolske arbeidere fra en rekke land samlet på Petersplassen; det var denne gang 70-årsdagen for den første sosiale ensyklika som ble minnet, og paven kunne i en tale fra sin balkong meddele at han nettopp hadde lagt siste hånd på en ny ensyklika, som om kort tid skulle se dagens lys. 14. juli ble den endelig offentliggjort, under titelen (en ensyklika benevnes alltid etter begynnelsesbokstavene i den latinske teksten) «Mater et Magistra».

Den nye ensyklikaen faller i fire deler. Første del er et historisk tilbakeblikk, og den fjerde og siste konkluderer med endel praktiske anvisninger og formaninger rettet til alle dem som er engasjert i Kirkens direkte aksjon. Det er ikke uten grunn; denne ensyklikaen er nemlig ennå mindre enn de to foregående noen rent teoretisk utredning, den er først og fremst en hyrdes veiledning, en fars formaning til sine sønner. Den er en menneskelig appell til mennesker, et uttrykk for en kristen sosial humanisme.

Paven tar, med hele den kristne sosiale doktrine, sitt utgangspunkt i menneskets evige bestemmelse: livet i Gud. Men han vet også at det er ikke nok å preke en individuell moral. Det gjelder også å stake ut en konkret samfunnsmoral, som gjør det mulig for mennesket å nå sitt mål. Naturretten, sammenholdt med evangeliets forkynnelser, blir her grunnlaget for enhver stillingtagen. Og det er støttet samtidig på naturretten og evangeliet paven setter mennesket i sentrum for den sosiale og økonomiske orden: «Å sikre hvert enkelt samfunnsmedlems frie utfoldelse... det må være målet for enhver nasjonal økonomi —» — og det er også ut fra denne målsetningen at all tale om det felles beste må bli å forstå: Individet går forut for staten; men staten har sin meget viktige oppgave i å sørge for at det ene individ ikke undertrykker det annet.

Det er da også tanken om fellesskap og samarbeid i arbeidslivet såvel som i de internasjonale forhold, som utgjør ensyklikaens røde tråd. Hvordan de økonomiske strukturer skal orienteres for å realisere dette sosiale fellesskapet innen den enkelte nasjon — det er emnet for ensyklikaens annen hoveddel, i direkte tilslutning til Leo XIII's refleksjoner. Mens de marxistiske klassekampteorier forlengst er avvist, vil ensyklikaen vise

Et kristent samfunnssyn

Annen del av ensyklikaen «Mater et Magistra» har til formål å presisere og videreutvikle de synspunkter som allerede ble fremsatt av Leo XIII i «Rerum Novarum» angående forholdet mellom staten og individet på det sosiale og økonomiske område og anvende dem på de samfunnsforhold som hersker idag.

Innledningsvis begynner paven med å erklære at staten ikke må forholde seg uvirksom overfor det økonomiske liv. Staten har idag større muligheter enn før til å dempe likevektsforstyrrelser mellom forskjellige produksjonsgrener og mellom de enkelte provinser innen hvert land, og også på verdensplanet, mellom de forskjellige folk; den kan utjevne konjunkturbevegelser og forhindre massearbeidsløshet gjennom forebyggende tiltak. Prinsipielt gjelder allikevel at statens nærvær i det økonomiske liv ikke må kvele det private initiativ. Som generell regel minner paven om det *subsidiaritetsprinsipp*, som allerede Pius XI oppstilte i sin «*Quadragesimo Anno*»: Når et bestemt, begrenset formål kan realiseres av en mindre omfattende institusjon, på et lavere trin på samfunnsstigen, er det unødvendig, ja skadelig, om staten overtar vedkommende virksomhet. Statens nærvær i det økonomiske liv må ha som mål å gi den enkelte størst mulig frihet. «Der hvor den enkeltes personlige initiativ er fraværende, der oppstår også det politiske tyranni, og der visner også de økonomiske sektorer som særlig er orientert hen mot produksjonen av konsumsgodene, og de offentlige ydelser som foruten de materielle behov tilfredsstiller de åndelige krav — med andre ord, slike goder og ydelser som på en særskilt måte kaller på den enkeltes skapende evner. På den annen side, der hvor statens påkrevde innsats svikter, der hersker en uheldig uorden, og en utbytning av de svake ved de sterkere og skrupelløse, som stadig vokser og brer seg som ugresset i hveten.»

«SOSIALISERINGEN» OG ALMENVELLETS PRIMAT

Paven beskjeftiger seg derefter med det han kaller «sosialiseringen» som et karakteristisk fenomen i våre dagers samfunnsliv: På alle plan oppstår foreninger og sammenslutninger av alle slags, og får en vesentlig rolle å spille som formidlende institusjoner. Denne sosialiseringen har i de siste årtier bragt en mengde fordeler, samtidig som den også innskrenker betraktelig den en-

keltet handlingsfrihet. Fordelene viser seg særlig når det gjelder evne til å skaffe den enkelte hans personlige rettigheter på det sosiale og økonomiske plan (rett til en menneskelig levestandard, til opplæring, til helsestell, til arbeid og til fritid). Disse diverse sammenslutningene benytter seg imidlertid tildels av midler og metoder og skaper et miljø som vanskeliggjør for den enkelte å bevare en uavhengig tankegang og handling, et eget initiativ, utøvelsen av sitt personlige ansvar. For å råde bot på dette, motvirke disse tendensene, og forhindre at menneskene forfaller til automater, er det vesentlig at såvel statsmaktene som de enkelte sammenslutninger har almenvellet for øyet når de utøver sin virksomhet, og at de stimulerer hvert enkelt samfunnsmedlem til å ta aktiv del i deres liv, slik at de utgjør virkelige fellesskap.

LØNN OG ARBEID — KRITIKK AV SOSIAL URETT

Paven begynner det følgende avsnitt med hårde ord over de sosiale forhold som hersker over store deler av kloden, hvor «arbeiderne får en lønn som tvinger dem selv og deres familier til et undermenneskelig liv». Han innrømmer at dette til dels skyldes den ufullstendige økonomiske utvikling i disse landene, men stiller også i skarp kontrast «det store flertalls nød og enkelte privilegertes overflod og luksus». I atter andre land benyttes en uforholdsmessig del av nasjonalinntektene til å nære en misforstått nasjonal prestisje, til overdimensjonerte rustninger. Og likeledes kritiserer paven den tvang som enkelte steder utøves over den nålevende generasjon, med henblikk på å øke nasjonalinntektene i et tempo som går langt over de grensene som rettferdighet og menneskelighet setter.

LØNN OG MEDBESTEMMESEURETT

Når det gjelder de økonomiske velutviklede land, finnes det også en mengde skjevheter i lønnspolitikken. Høy, meget høy betaling blir ofte gitt for arbeidsprestasjoner hvis verdi er høyst diskutabel eller lite krevende, mens hele grupper av hederlige og arbeidssomme borgere får en forsvinnende, iallfall ofte høyst utilstrekkelig belønning for en god og nyttig arbeidsinnsats. Derfor må det gjenstas, sier paven, at arbeidslønningene hverken må være underlagt markedslovene (lovene om tilbud og efterspør-

andre veier for et virkelig arbeids- og interessefellesskap mellom lønsmottager og arbeidsgiver, — den vil bygge på det faktum at arbeideren er moden til å ta sin del av ansvaret i bedriften og samtidig også får noe som ligner et krav på andel i utbyttet. Men fellesskapet går også ut over de nasjonale grenser. Et nytt og påtrengende sosialt problem er det internasjonale økonomiske samarbeid, de utviklingshemmende lands status — og det utgjør da temaet for ensyklikaens tredje kapitel.

Når man leser de analysene vi her bringer av disse to hovedkapitlene, må man holde seg to ting for øye. Ensyklikaen er en hyrdeskrivelse, rettet til katolikker — mennesker som står under pavens åndelige autoritet og

antas å være villige til å innrette sitt liv og sin tenkning i overensstemmelse med evangeliets lære. Bare på den bakgrunn kan dens prinsipper fullt ut forstås. Og for det annet er ensyklikaen rettet til folk over hele jorden, mennesker som lever under de mest skiftende forhold. For skandinaver vil en del av de tingene paven stanser opp ved, fortone seg som selvfølgeligheter. Men på mange steder av kloden er de langt fra selvfølgelige.

Og i virkeligheten er vi langt fra overbevist om at de prinsippene som Johannes XXIII nå gjør seg til talsmann for i ensyklikaen «Mater et Magistra» ikke fortjener å bli lest og medisert av de ansvarlige menn også i norsk arbeidsliv og politikk.

sel) eller vilkårlig fastsettes, men bestemmes av rettferdighet og rimelighet. «Det krever at arbeiderne får en betaling som tillater dem å opprettholde en menneskeverdig levestandard, og samtidig kunne påta seg ansvar for sin familie. Men det betyr også, at man for å fastsette løningene tar i betraktning arbeiderens effektive bidrag til produksjonen, foretagendets økonomiske stilling og de krav som landets almene vel stiller.»

Det økonomiske fremskritt må gå hånd i hånd med det sosiale. Det må våkes over at de sosiale og økonomiske ulikheter ikke øker, men tvert imot minskes så meget som mulig. Som et velegnet middel til å oppnå dette fremhever paven betydningen av å gi arbeiderne del i bedriften. Han siterer Pius XI («Quadragesimo Anno»): «Man må altså gjøre alt for at for fremtiden den del av godene som opphoper seg på kapitalistenes hender må bli redusert til et rimeligere mål, og at de til gjengjeld må bli fordelt i et tilstrekkelig forhold blant arbeiderne.»

RETTFERDIGHETENS KRAV TIL STRUKTURENE

Paven betoner videre at det gjelder å skape produktionsstrukturer av en slik form at de fremmer en sann menneskelighet: «Det hører med til menneskets natur at det skal ha anledning til å sette inn sitt personlige ansvar der hvor det utøver sin skapende virksomhet, og dermed kunne realisere seg selv. Derfor, dersom et økonomisk miljø har slike strukturer, fungerer og preger et miljø på en slik måte at det faktisk kompromitterer den menneskelige verdighet hos dem det beskjeftiger, at det systematisk utvisker deres evne til ansvar, hindrer deres mulighet for å gi uttrykk for sitt personlige initiativ, da er et slikt økonomisk system urettferdig, selv om det forøvrig skulle produsere store rikdommer og disse rikdommer skulle bli fordelt i all rett og rimelighet.»

Det er umulig, sier paven videre, å foreskrive i detalj strukturene i det økonomiske system som skulle svare best til dette grunnleggende prinsippet: å utvikle sansen for det personlige ansvar. Men han minner om at det er de mindre foretagender som sannsynligvis er best egnet til dette, og anbefaler kooperasjonssystemet som et middel til å holde småbedriftene — håndverksbedrifter som mindre gårdsbruk — vedlike. Det er imidlertid også klart at slike bedrifter må tilpasse seg etter skiftende tiders krav, og ikke minst sørge for å ha en teknisk utdanning og en profesjonell organisasjon som setter dem istand til dette. Paven oppfordrer de statlige myndigheter til å oppmuntre disse formene for produksjon, ettersom de er «bærere av ekte menneskelige verdier og tjener til sivilisasjonens fremme».

ANSVAR I STØRRE BEDRIFTER

Når det gjelder de middelstore og store bedrifter, understreker paven som en generell regel at arbeiderne må på en eller annen måte kunne utfolde en aktiv deltagelse i bedriftens liv. «Det lar seg ikke gjøre på forhånd å fastsette grad og type av en slik deltagelse — den er avhengig av den konkrete situasjon og kan variere fra bedrift til bedrift.» «Men som generelt prinsipp må sies at bedriften må tendere mot å bli et levende fellesskap. Et aktivt og lojalt samarbeid av alle bedriftens ansatte betyr at de ikke bare betrakter arbeidet som en inntektskilde, men også som oppfyllelsen av en plikt og ydelsen av en tjeneste. Men dette forutsetter igjen at arbeiderne kan la sin stemme høres, og gi sitt bidrag til foretagendets drift og utvikling. En menneskelig oppfatning av bedriften krever at dens daglige medarbeidere ikke blir redusert til tause utøvere av høyere ordre, uten noen mulighet for

å la sin erfaring komme til orde, fullstendig passive overfor de avgjørelser som bestemmer deres virksomhet.» Og paven peker på at gjennom de tekniske og økonomiske fremskritt som er skjedd, har arbeideren nå slike muligheter for utdanning, stilles det nå slike krav til hans kvalifikasjoner, at det faktisk er skapt et miljø som gjør det mulig for arbeiderne å ta på seg et større ansvar også innenfor bedriftene. Og samfunnet får større og større interesse av at hver enkelt medborger føler seg ansvarlig for det almene vel, i alle samfunnslivets sektorer.

DEN PRIVATE EIENDOMSRETT — BEGRENSNING OG FORPLIKTELSE

Flere forhold bidrar til at mange i våre dager stiller spørsmålstegn ved den private eiendomsrett. De statlige myndigheter kan ha sine vanskeligheter med å kontrollere de ansvarshavende for større økonomiske organismer og påse at deres målsetninger ikke kommer i strid med det felles gode. På den annen side er arbeiderne mindre enn før tilbøyelige til å søke sin økonomiske sikkerhet i sin egen oppsparte eiendom, men setter sin lit til de offentlige trygder. Man er mere interessert i å erverve seg en faglig dyktighet enn i eiendom, med andre ord, man stoler mer på de ressurser man har i arbeidet eller de rettigheter som er knyttet til det, enn på de ressurser man har i en kapital og dens avkastning. Dette er imidlertid i full overensstemmelse med et menneskelig syn på arbeidet: Arbeidet hører direkte sammen med den menneskelige person og er av en helt annen verdi enn de ytre, kvantitative goder.

Ikke desto mindre har den private eiendomsrett en permanent gyldighet, grunnet på naturretten: Individet går forut for samfunnet. Erfaringen viser også at under de politiske regimer som ikke anerkjenner privateiendommen, undertrykkes frihetens mest fundamentale uttrykk. Paven fremhever imidlertid, med sin forgjenger Pius XII's ord, at man ikke i dette forsvaret for privateiendommen må se «noe forsvar for den bestående tingenes tilstand, som om man i den så et uttrykk for den guddommelige vilje, eller et ønske om prinsipielt å beskytte den rike, plutokraten, mot den fattige og proletaren. Kirken tar snarere sikte på å gjøre eiendomsinstitusjonen til det den skal og bør være.»

Det er imidlertid ikke tilstrekkelig, sier paven videre, å hevde at den private eiendomsrett også gjelder produksjonsmidlene; man må også insistere på en effektiv spredning av den blant alle samfunnsklasser. Den økonomiske og sosiale politikk må dirigeres på en slik måte at dette kan skje. Et viktig forbehold må også tas: Allerede Pius XI hadde pekt på at det kunne medføre fare for almenvellet å la visse produksjonsmidler forbli i hendene på privatpersoner; i slike tilfelle må staten overta. Også av andre grunner kan det være berettiget at staten eier produksjonsmidler, men her henviser paven igjen til det subsidiaritetsprinsippet han allerede tidligere har frem satt.

Endelig understreker paven at til eiendomsretten er uløselig knyttet en sosial funksjon. Jordens goder er bestemt til å komme alle mennesker til gode, og med større eiendom følger større sosiale forpliktelser og ansvar. De offentlige organer kan aldri overta hundre prosent av den assistanse som trenges til de dårligere stilte i samfunnet, det vil alltid forbli store områder der det private barmhjertighetsinitiativ er påkrevet. Og paven avslutter dette avsnittet med å fremheve Mesterens ord: «Samle dere ikke skatter på jorden» og: «Hva dere har gjort mot en av disse mine minste, det har dere gjort mot meg.»

Vår tids største problem

I tredje del av sin ensykliska tar Johannes XXIII for seg det han kaller «nye aspekter av det sosiale spørsmål». Det dreier seg særlig om to: Landbrukets — og landbefolkningens — stilling i en verden som industrialiseres med stigende hurtighet, og det han kaller «vår tids kanskje største problem», de såkalte underutviklede land. Vi bringer annet steds et kort referat av pavens syn på landbruksproblemene. Om de underutviklede land sier paven følgende:

«Den solidaritet som forener alle mennesker i en eneste familie, pålegger de nasjoner som har overflod av levnedsmidler en plikt til ikke å forholde seg likegyldige overfor de land hvis innbyggere kjemper med fattigdom og nød, sult, ja, ikke engang nyder de elementære menneskelige rettigheter. Så meget mer som i den gjensidige avhengighet folkene befinner seg i idag, en varig og fruktbar fred ikke er mulig dersom det eksisterer et alt for stort misforhold mellom deres respektive økonomiske og sosiale betingelser. Vi gjentar derfor hva vi allerede tidligere har hevdet: «Vi er alle solidarisk ansvarlige for de underernærte folk... og derfor gjelder det å danne hver enkelts samvittighet i overensstemmelse med det ansvar som påhviler ham; spesielt gjelder dette de mest begunstigede.»

«I visse land produseres et overskudd av forbruksgoder, spesielt landbruksprodukter. I andre land lider store lag av befolkningen av nød og sult. Rettferdighet og menneskelighet tilsier at de førstnevnte kommer de sistnevnte til hjelp. Å ødelegge eller ødsle slike goder som er nødvendige til livets opphold for menneskelige vesener, er å krenke rettferdigheten og menneskeligheten.

Vi vet nok at en produksjon av goder, spesielt landbruksprodukter, som er større enn et bestemt samfunns behov tilsier, kan ha skadelige økonomiske virkninger for visse kategorier av borgere. Det er imidlertid ikke noen grunn som kan frita fra forpliktelsen til å bringe en nødhjelp til de fattige og de sultende. En annen sak er at en må ta de nødvendige forholdsregler for å begrense disse virkningene og fordele dem på en rimelig måte mellom alle landets innbyggere.»

VITENSKAPELIG, TEKNISK OG FINANSIELT SAMARBEID

«Nødhjelp alene er imidlertid ikke tilstrekkelig til å eliminere, ja, ikke engang til å redusere, de årsaker som i mange land opprettholder en permanent tilstand av fattigdom, nød og hunger. Disse årsakene har ført og fremst sin rot i et primitivt eller tilbakeliggende økonomisk regime. De kan ikke avskaffes på annen måte enn ved å skape diverse kooperative organisasjoner, som kan gi innbyggerne faglige kvalifikasjoner, en teknisk og vitenskapelig kompetanse. Disse organisasjonene skal også stille til disposisjon den kapital som trenges for å sette i gang og drive frem den økonomiske utvikling i overensstemmelse med de moderne normer og metoder.

Vi er fullt oppmerksom på at man verden over er blitt seg mer bevisst sin forpliktelse til å begunstige den økonomiske utvikling og det sosiale fremskritt i de land som kjemper med de største vanskelighetene. Verdensomspen-

nende såvel som regionale organisasjoner, stater, institutter, private selskaper tilbyr i økende målestokk disse landene sin tekniske bistand på alle områder av produksjonen. Det gjøres mulig for et stadig større antall unge å studere ved universitetene i de mer utviklede land, og erverve seg en vitenskapelig, teknisk og faglig utdannelse som svarer til vår tids krav. Verdensomspennende finansinstitutter, stater såvel som privatfolk bringer kapital og setter i verk et økende antall økonomiske tiltak i utviklingslandene. Ikke desto mindre kan vi ikke unnlate å konstatere at det vitenskapelige, tekniske og økonomiske samarbeid mellom de økonomisk velutviklede samfunn og de land som ennå står ved begynnelsen av sin utvikling, fordrer et ganske annet omfang enn det vi for øyeblikket kjenner til. Det er å ønske at de nærmeste desennier må bli vidne til et slikt økende samarbeid.»

UNNGÅ FORTIDENS FEIL

«Det er fornuftig om de land som står på de første stadier i sin utvikling er oppmerksom på de erfaringer som de økonomiske utviklede land har gjort.

Å produsere mer og bedre er sunn sans og en uomgjengelig nødvendighet. Det er ikke mindre nødvendig og rettferdig å sørge for at de produserte rikdommer blir fordelt på en rimelig måte mellom alle samfunnets medlemmer. Man må altså våke over at den økonomiske utvikling og det sosiale fremskritt følges ad. Det medfører at denne utviklingen så vidt mulig skjer trinvis og på en måte som får de forskjellige produksjonssektorer til å harmonere: landbruk, industri, offentlige tjenester.»

RESPEKT FOR HVERT ENKELT LANDS SÆRTREKK

«De politiske enheter som for tiden er under utvikling har i de fleste tilfelle sin egen individualitet, som ikke kan forveksles; enten det dreier seg om deres naturlige ressurser, de trekk som karakteriserer deres naturlige miljø, deres tradisjoner, så ofte rike på menneskelige verdier, eller det dreier seg om de gode egenskaper som er typiske for deres medlemmer.

De økonomisk utviklede land som kommer dem til assistanse må vite å skjelne og respektere denne individualiteten, og beseire den fristelse det er å prege utviklingslandene i sitt eget bilde.»

EN AKSJON UTEN EGENINTERESSE

«De økonomisk utviklede land må dessuten omhyggelig våke over at det ikke er sin egen politiske interesse, det vil si noe ønske om å herske over andre, som de fremmer når de kommer utviklingslandene til hjelp.

Dersom noe slikt skulle skje, måtte man si kraftig fra at det der dreier seg om en ny art kolonisering, riktignok tilsløret, men ikke mindre dominerende enn den form for kolonistyre som tallrike samfunn nylig er kommet ut av. Resultatet ville vanskeliggjøre de internasjonale forhold og bety en fare for verdensfreden.

Det er da uomgjengelig nødvendig, og rettferdigheten krever det, at den mest totale mangel på politisk egeninteresse følger den tekniske og finansielle hjelp som blir bragt. Den må ha som mål å sette de samfunn som er

under økonomisk utvikling i stand til ved egen hjelp å realisere sin økonomiske og sosiale fremgang.

På denne måten vil man ha bragt et viktig bidrag til dannelsen av et verdensomspennende samfunn, hvor alle medlemmene ville være seg bevisst sine plikter og sine rettigheter, og arbeide på like fot for å virkeliggjøre det universelle almene gode.»

ANERKJENNE ET VERDIENES HIERARKI

«Det vitenskapelige og tekniske fremskritt, den økonomiske utvikling, bedre livsbetingelser, alt dette er ubestridelig positive elementer i en sivilisasjon. Vi må ikke desto mindre minne om at det ikke på noen måte dreier seg om de høyeste verdier, men om midler som er til for de absolutte verdiers skyld.

Det er med bitter sorg vi konstaterer at denne bevissthet om verdienes hierarki, i de økonomisk utviklede land, er svekket, utslukket, vendt opp ned, hos alt for mange mennesker. Åndens verdier neglisjeres, blir glemte, fornekta. Vitenskapens og teknikkens fremskritt, den økonomiske utvikling, det materielle velvære blir dyrket; ofte søker man dem som de høyeste goder, man gjør dem til eneste livsgrunnlag. Når en slik anskuelse får prege de økonomisk utviklede folks aksjon overfor utviklingslandenes mennesker, betyr dette at en oppløsende gift sniker seg inn; for disse folk har ofte bevart levende sine forfedres tradisjoner og sansen for visse menneskelige verdier, gjerne noen av de viktigste.

Å krenke denne levende bevissthet er umoralsk i sitt vesen. Tvert imot må man respektere og opplyse den så meget som mulig, utvikle den, for at den kan forbli hva den er: et grunnlag for en sann sivilisasjon.»

KIRKENS BIDRAG

Paven minner om at Kirken også har sin vesentlige rolle å spille i denne utviklingen. «Ingen av dem som blir kristne kan unngå å føle seg forpliktet til å forbedre de verdslige institusjoner, av respekt for den menneskelige verdighet og for å avskaffe alt som kan hindre at alle får del i godene. Når Kirken trer inn i et folks liv, er den heller ikke en institusjon som påtvinges utenfra, og den er klar over det. Dens nærvær faller sammen med menneskenes nye fødsel, deres oppstandelse i Kristus, og den som fødes på ny, som oppstår i Kristus, drives ikke av noen ytre tvang. Han føler seg tvert imot befridd i sitt innerste vesen til å åpne seg for Gud, og alt det i ham som har noen verdi bestyrkes og adles.»

FOLKEØKNINGEN OG DEN ØKONOMISKE UTVIKLING

Som siste punkt i dette kapitlet tar paven for seg det misforholdet som mange steder hersker mellom befolkningsøkningen og de aktuelle livsmuligheter. Han påpeker et et slikt misforhold kan konstateres i en del land, altså på det lokale plan, mens det for øyeblikket og iallfall for den nærmere fremtids vedkommende ikke kan sies å eksistere når man betrakter verden som helhet. Hva fremtiden vil bringe på dette punkt lar seg ikke uten videre forutsi. Når da enkelte mener at man må gå til drastiske skritt for å løse problemet, svarer paven at «problemets løsning må ikke søkes i utveier som krenker den moralske orden Gud har fastsatt, og som angriper selve menneskelivets kilder, men i en ny vitenskapelig anstrengelse fra menneskets side for å øke sin makt over naturen. De fremskritt som vitenskap og teknikk allerede har gjort åpner ubegrensede perspektiver».

Selv i de land hvor befolkningsproblemet er en aktuell realitet, kan man ikke akseptere at problemet løses på

annen måte enn gjennom en økonomisk utvikling og et sosialt fremskritt som respekterer alle de sanne menneskelige verdier. Dette fordrer imidlertid et verdensomspennende samarbeid. Paven avviser uttrykkelig den barnebegrensning som benytter seg av ikke tillatte midler, men understreker også at de nye generasjoner må få en oppdragelse som gir dem sans for det ansvar det medfører å stifte en familie, og muligheter for å utøve dette ansvaret.

VERDENSOMSPENNENDE SAMARBEID NØDVENDIG

Paven ender dette kapitlet med en ny og inntrengende appell om et verdensomspennende samarbeid, eftersom ingen av de nå eksisterende samfunn er i stand til å løse de store problemer alene. Han stigmatiserer den gjensidige frykt og mistro som hersker blant nasjonene, og umuliggjør et slikt samarbeid. Han konkluderer: «Den følelse av stigende utilfredshet som brer seg blant medlemmene av de nasjonalsamfunn som besidder en høy levestandard ødelegger illusjonen om et paradys på jorden; men samtidig trer bevisstheten om den enkeltes ukrenkelige og universelle rettigheter klarere frem, og aspirasjonen mot rettferdigere og menneskeligere gjensidige forhold blir stadig kraftigere og mer levende. Alt dette er motiver som bidrar til å gjøre menneskene seg sin egen begrensning bevisst, og få en søken etter de åndelige verdier til å blomstre frem på ny. Alt dette kan ikke unngå å fremkalle et håp om oppriktig enighet og et fruktbart samarbeid.»

En luthersk røst om konsilet

Professor Skydsgaard.

Tidsskriftet «Kirkens Verden» utkommer i Danmark, men med en felles-nordisk redaksjonskomité som blant annet teller to katolikker, pastorene Peter Schindler og Hubert Messerschmidt, og tre norske lutherske geistlige — biskopene Johannes Smemo og Kaare Støylen og Kringkastingens pastor Sigurd Lunde. «Kirkens Verden» kommer med et ti-tall rikt illustrerte nummer pr. år og er allsidig redigert av cand. jur. K. E. Lindqvist og professor N. H. Søren. Det har fra starten av interessert seg levende også for katolske emner, særlig har dominikaneren pater Martin Drouzy bidratt med en serie fengslende artikler om kirkekunstens fornyelse i vår tid.

Det sist utkomne nr. av «Kirkens Verden» rommer blant annet en fornyelig og instruktiv artikkel av vår venn magister Bjørn Rasmussen om «Når katolikker går i biografen» og en original studie av Erik Smidt-Petersen om «Den tragiske realisme i den nyeste litteratur».

Men den største interesse knytter seg til en artikkel av professor K. E. Skydsgaard om «Romerkirken foran en ny tid». Skydsgaard, som leder det ny-opprettede lutherske institutt i København for studier av katolsk teologi, er en grundig og objektiv kjenner av vår kirke, og skriver ut fra et prisverdig økumenisk sinnelag om forberedelsene av det kommende kirke-møte. Hans grundige informasjon og rolige vurdering når det gjelder den katolske kirke er et slikt særsyn i det lutherske Norden at artikkelen fortjener mange lesere også hos oss.

Her er noen utdrag av hans artikkel.

Professor Skydsgaard gir først, for sin overveiende ikke-katolske lesekrete, noen nyttige elementær opplysninger om det kommende konsil. Det har til oppgave, sier han, å tilpasse Kirkens situasjon overfor en verden som har gjennomgått dyptgripende forandringer under de siste hundre år:

«Overfor denne nye situasjon må Kirken besinne seg og fremfor alt må den gjøre hva det står i dens makt for å ruste seg til å møte den nye tid. Et ord som stadig kommer tilbake, er ordet «tilpasning», hvormed ikke menes at det er Kirken som skal tilpasse seg og sitt budskap etter tidens smak; meningen er at Kirken skal finne nye veier inn i denne forandrede situasjon. Dens klesdrakt kan ikke være den samme som i forgangen tid, hvor alt var anderledes, ikke minst menneskene selv. Det må skje en fornyelse i Kirkens liv, i dens metoder, i dens måte å utføre sin gjerning på. Derfor er dette konsil i første rekke et pastoralt reformkonsil, hvis oppgave det er å foreta en grundig undersøkelse av forholdene i romerkirken jorden over og å gjennomtenke de mangfoldige problemer som Kirken — ofte maktesløs og uvirksom — er stilt overfor. Derved håper den å nå frem til klarhet over nye veier til en ny inspirasjon og et nytt initiativ, slik at den misjon Kirken har fått som oppgave ikke skal stagnere, men bli tatt opp med ny kraft. Hovedformålet med det kommende konsil er da først og fremst kirkens egen fornyelse og indre styrkelse.»

Kirkemøtets annet emne er de kristnes gjenforening. Ganske visst vil den ikke bli drøftet direkte, men ett av formålene med kirkelivets fornyelse er nettopp å fjerne hindringene for en slik gjenforening. Skydsgaard skriver:

«Paven tenker ikke på å innby «de adskilte brødre» tilbake til den romersk-katolske kirke uten videre. Først må noe skje i den katolske kirke selv. Derefter kan den la innbydelsen gå ut til de andre. Selv om altså spørsmålet om Kirkens enhet ikke er dette konsils første oppgave —

det er den katolske kirkes egen fornyelse — så ligger det bak, som en følge av denne fornyelse.»

Professor Skydsgaard behandler også det ømtålige spørsmålet om forholdet mellom Roma og Kirkens Verdensråd, med en forståelse som talte å bli tatt som eksempel i vår barske hjemlige økumenikk:

«Den katolske kirkes avstandtagen fra den økumeniske bevegelse betyr imidlertid ikke at det økumeniske spørsmål ikke ligger den på hjerte, heller tvert imot. Men ut fra hele dens grunnsyn gis der bare en vei til gjenoprettelsen av de kristnes enhet, nemlig å vende tilbake til den apostoliske stol, det vil si til Peters etterfølger, biskopen i Roma — til den romersk-katolske kirke. Det er en kjensgjerning at spørsmålet om de kristnes enhet ligger den nåværende pave meget på hjertet. Det fremgår av alle hans ord og gjerninger.»

Efter å ha fremstilt kirkemøtets formål og emne, gir professor Skydsgaard dernest en oversikt over det som er gjort for å forberede det. Her utvikler han en lutheraners syn på kirkemøtet. Det er ikke, og kan ikke være, vårt syn, men det fortjener vår oppmerksomhet. Ikke bare fordi det er fremsatt med klarhet og verdighet, men også fordi det bidrar til katolikkens virkelighetssans når det gjelder å vurdere hvor store hindringene for en gjenforening egentlig er, ut fra de standpunkter som binder begge parter idag:

«Evangeliske kristne kan ikke ha det samme syn på et konsil som de romerske katolikker. De ser ikke på den store skare av biskoper som mennesker, som i kraft av sin sakramentalt forståtte ordinasjon er apostlenes eneste og rettmessige etterfølgere, de tror ikke at et romersk-katolsk konsil er et ufeilbarlig redskap for den Hellige Ånd. De kan heller ikke anse et konsil, hvor omtrent halvdel av jordens kristne ikke kan være med, for et virkelig økumenisk konsil. Det kan bare bli et romersk-katolsk

BLIKK på TIDEN

ANSVAR FOR ORDET

Der står mangt og meget rundt om i fagpressen som en kunne ønske en videre utbredelse. Ifølge bladet «Dagspressen» (nr. 5), som er organ for Norske Avisers Landsforbund, har Norsk Redaktørforening på sitt årsmøte enstemmig vedtatt et utkast til redaktør-instruks. Den kompletterer på en lykkelig måte den «Vær varsom!»-plakaten som Norsk Presseforbund allerede har utstyrt sine medlemskort med, og som — selv om der av og til kan være et stykke fra lære til liv — røber norske pressefolks høye og verdige yrkesbevissthet. Begge dokumenter stammer fra en god penn og en sindig hjerne: Redaktør Chr. A. R. Christensen. Instruksen gjør rede for det straffeansvar en ansvarlig redaktør kan utsette seg for — i norsk lov er det forholdsvis klart trukket opp, selvom det i praksis kan være lett å gå i fellen, så fort som dagspressen må arbeide. Men instruksene ser videre enn til paragrafene, og i noen få, men meningsfylte setninger, kaster den et lys over pressegjerningen som normalt burde få en og annen av yrkets menn til å myse blendet:

«Arbeidet i en avisredaksjon er forbundet med stort ansvar.

Det gjelder for det første på det rent menneskelige plan. Det trykte ord kan virke meget sterkt, sterkere enn vi pressefolk ofte kan være oppmerksom på; det kan såre dypt, det kan krenke privatlivets fred eller på annen måte anrette ulykker, uten at forholdet nødvendigvis rammes av noen straffebestemmelse i lovene.»

Der kunne legges en ganske fyldig mappe klipp på enkelte redaksjoners bord når det gjelder brudd på disse hensynene —

«generalkonsil», hvor en bestemt kirke samles for å rådslå og treffe avgjørelser. Det er meget som skiller oss derfra — ikke bare mindre ting, som kanskje med god vilje kunne klares, men forskjellen går dypt ned — ikke minst i forståelse av hva «kirke» betyr. Det er ikke tilrådelig å gjøre forskjellene mindre enn de virkelig er. Den økumeniske bevegelse kan ikke hoppe forskjellene over, men må tvert imot respektere dem, hvis den ikke vil ende i sentimentalitet og usaklighet. Men når dette er gjort klart, så må det vel også sies, at evangeliske kristne med den største oppmerksomhet og positiv interesse må følge det kommende konsil i Roma. Det kan aldri være likegyldig hva en annen fløy i gudsfolket foretar seg. Ingen kirke er alene men alltid sammen med «den annen», og denne «annen» er ikke en tilfeldig, ennsi en jeg bare betrakter som min motstander. Nei, denne «annen» er gitt meg av Gud som min nærmeste nabo, som en gave og som en oppgave. Nå foretar denne «annen» seg noe stort og viktig, og da er det ikke min oppgave å stå med hendene i lommen og se kritisk på, nei, i den «annens» handling ligger en oppfordring til selv å gå i

sist kom der endog vektige bidrag til samlingen med juridisk bistand: At sedelighetssaken mot to politifolk ble tillatt ført og ganske særlig referert som den ble, var noe av en skandale. Slik ble den nok også stort sett følt av det lesende publikum, og om pressen skal leve opp til sine egne veldefinerte idealer, bør den notere seg reaksjonen — som en engangserfaring.

BEKYMRET

Statsråd Aase Bjerkholt's nye «familie-departement» fikk ingen lett fødsel da det så dagens lys for seks år siden — utenfor partipressen har man surmulet utholdende og konsekvent overfor en nydannelse som ble ansett for overflødig.

Nå kunne en jo i stedet notere seg, som et pluss, at en bevegelse som engang for lenge siden løp storm mot familien som en «borgerlig» institusjon, forlengst er kommet til et modent og realistisk skjønn på saken — ja begynner å trekke konklusjoner som til forveksling minner om hva den tidligere kalte «reaksjonære» synsmåter. I et intervju med «Arbeiderbladet» (13. juli) uttaler statsråd Bjerkholt seg blant annet om dette henrivende resultat av en misforstått «fri» barneoppdragelse: Den tyranniske ten-åring. Foreer vi ikke feil, er der bekymring i stemmen. Intervjueren forelegger henne et undersøkelsesmateriale fra Storbritannia som tildels har gyldighet også for norske forhold:

«Undersøkelsen viste oss at ten-åringenes levestandard hadde steget dobbelt så raskt som de voksnes. De aller fleste av dem bodde hjemme hos sine foreldre, og de bidro til hjemmets utgifter med langt under halvparten av sin inntekt.

En gjennomsnittsgutt i årene før ekteskapet hadde en ukelønn på 160 kroner, og hele 100 kroner av dette beløpet sto til egen fri disposisjon, men ei gjennomsnittsjente i samme aldersgruppe hadde fri rådighet over 60 av sine 110 uke-kroner. En fjerdepart av de disponible pengene ble brukt til ting som sykler og moped, grammofonplater, ukeblad og annet lesestoff og til kinobesøk og danstilstelninger. En annen fjerdepart gikk opp i røyk, alkohol, søtsaker og leskedrikker, mens den tredje fjerdeparten ble brukt til innkjøp av klær og sko. Den siste fjerdeparten måtte så dekke en rekke nødvendige utgifter som mat og forskjellige utlegg i hjemmet, assurance og telefon.»

Statsråd Bjerkholt nevner selv noen amerikanske og danske tall som røber i hvilken grad ten-åringenes smak og levevis «overtar» familiens livsmønster og tvinger produsentene av forbruksvarer til å innrette seg derefter. Hun synes det er på tide å bremse:

gang med de problemer som blir tatt opp. For det er det merkelige ved det kommende konsil, at ved siden av alt det som evangeliske kristne ikke forstår, og som de endog må ta avstand fra, rører det ved problemer som angår enhver kirke på jorden, slik som vi har sett det. Derfor er en tverr og bedre-vitende passivitet, like så vel som en nesegrus imponerhet ikke på sin plass her, men en akt-pågivende, positiv oppmerksomhet og bønn om at det også her må skje noe som på en, kanskje for oss uforståelig måte, kan komme oss alle til gode. Og når alt er sagt, gjelder det for dette konsil som for enhver foranstaltning i en hvilken som helst kirke, også i vår egen, et meget tydelig og forjettende ord av Martin Luther:

«Det er dog ikke oss, som kan opprettholde Kirken; det var heller ikke våre forfedre, og det vil heller ikke bli våre etterkommere. Men det er Han som var og er og som kommer, Han som sier: Se jeg er med dere alle dage inntil verdens ende, *Jesus Kristus*.»

Deri er til syvende og sist alle kristne, hva navn de enn bærer, helt ut enige.»

«For noen tiår siden var de voksne helt suverene, og dikterte sine meninger og sin smak på de unge. Men i dag har pendelen svært ofte svingt ut til en annen ytterkant, og ten-åringenes motebestemte innstilling får en dominerende innflytelse. En mer sunn balanse mellom de unges friske og fordomsfri smak og de eldres erfaring og større evne til planmessig handling ville være bedre for ungdommen og også mer i samsvar med det vi mener med demokrati også i familielivet.»

Aase Bjerkholt slår endog et slag for den gamle borgerdyd *sparingen*, de dager er forbi da det dogmatisk het at det var i den uhemmede frihet at barna ble oppdratt til livsdyktighet:

«La oss i denne sammenheng huske på de oppgavene som dagens ten-åringer vil møte, når de plutselig en dag skal stå på egne ben og ta på seg ansvaret for hjem og familie. De kan ikke unngå at det meste av en vanlig inntekt må gå til mat og husholdning. Dessuten går en økende levestandard i stigende grad i retning av dyre og varige forbrugsgoder som kjøle- og fryseskap, fjernsynsapparat, biler og bedre og større boliger. Mer enn noen gang før vil det derfor bli behov for plan i økonomien også i familielivet. Dersom de unge er vant til en kortsiktig disponering av pengene, vil de både rent økonomisk og mentalt stå dårlig rustet til å ta seg av oppgavene.»

Dét er en god og meget gammel sannhet. Trenger den virkelig departementalt stempel for å bli behørig gjenoppdaget, er det kanskje verd utgiftene.

DEN HALVE SANNHET

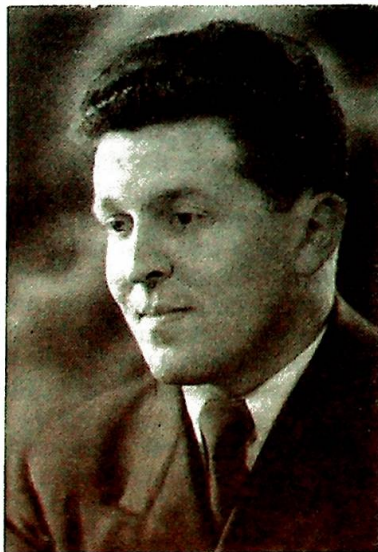
■ Helsedirektør *Karl Evang* og reporteren *Albert Henrik Mohn* har gjennom en rekke sommersnumre av «Farmand» diskutert det nye China og tilstandene der — tildels nokså høyrøstet. De har begge besøkt folkerepublikken og de har begge skrevet og talt om sine inntrykk — i vendinger så man spør seg selv om det er det samme landet de taler om. Evang er — som han allerede var overfor den russiske revolusjon — grepet av et gigantisk forsøk på å støpe middelalder om til et stålhardt teknokrati i én eneste prosess. Mohn er rystet over den hårreisende umenneskelighet som dette forsøket koster. Begge ser de en sannhet, men den er halv. Og i denne halvhet ligger kjerneproblemet: Det ulike valg røber deres verdiskala.

Vi synes det er ekte patos og oppriktig medfølelse i noen linjer av *Karl Evang* («Farmand» 17. juli):

KJENT DIRIGENT I OSLO

Som man vil se av annonsen på annen side, synger Beverwijk's katolske oratoriekor fra Nederland i St. Olavs kirke under høymessen 20. august.

Dirigenten Jaap Spigt er også cembalist og ga en konsert i Norsk Rikskingkasting i august ifjor. Han er en kjent musiker ute i Europa, og alle som kan bør benytte anledningen til å høre det berømte kor når det nå synger i Oslo.

Jaap Spigt.

«La meg til slutt få appellere til A. H. M.'s hjertelag og forståelse for de fattige folk, slik jeg iallfall for endel år tilbake hadde et gledelig inntrykk av at de kom til orde gjennom hans egne rapporter fra slike land. Kina er verdens største og et av dens mest tilbakeiggende fattige land. Ved blodslit, nøydsomhet og ved å dele det lille som er, i det vesentlige avskåret fra den generøse hjelp andre fattige land får, prøver det kinesiske folket nå å legge grunnlaget for en bedre fremtid. Uansett om vi er enige i det politiske og økonomiske systemet eller ikke, burde vel dette påkalle vår interesse og sympati, ikke forbitrelse og hat. Dette er den «gode strid» som alle folk engang har kjempet, hvert folk på sin måte og med sine metoder.»

Dette er bare hans halve sannhet.

Den andre halvdel, det er den konsekvente og utstuderte grusomhet de kinesiske kommunister har lagt for dagen når det gjelder å bryte ned de menneskesinn som står kommunismens livstolkning imot og som forbeholder seg friheten til å ha en kristen overbevisning. Europeernes bidrag til kinesisk historie er ikke bare opiumskrig og imperialism — det er også kristen nestekjærlighet, misjonærens kamp mot nød og analfabetisme, nonners slit i hospitaler og barnehjem. De utvilsomt objektive rapporter vi sitter inne med om de kommunistiske myndighetenes fremferd, ikke bare mot europeiske eller amerikanske misjonærer, men mot de over fire millioner kinesiske kristne, er rystende lesning. Det er rikelig med løgn, press, fengsel, tortur, «hjernevask» og død.

Karl Evang har aldri noensinne vist den ringeste forståelse for det verdikompleks vi kaller kristendommen — det er allerede på et rent kulturelt plan forbløffende kortsynt. Men derfra, til å lukke øynene så ubesværet for massiv terror og samvittighetstvang, er der dog et avgjørende skritt. Vi synes ærlig talt det fortjener oppmerksomhet at dr. *Evang* åpenbart tar det skrittet uten vesentlige motforestillinger.

OMKRING EN ENSYKLIKA

■ Under titelen «Budskapet fra paven» kommenterer «Arbeiderbladet» (19. juli) på lederplass pave Johannes XXIII's nye rundskrivelse om de sosiale spørsmål:

«Pavens budskap er preget av sosiale synspunkter som mange vil erklære seg enige i. Han understreker hvor viktig det er at de rike industriland deler sin velstand med utviklingslandene, at arbeiderne i mange land får bedre vilkår og at menneskene sikres frihet mot politiske overgrep. På visse vilkår godtar han til og med sosialisering som et middel til å fremme fellesskapets mål, og hans innstilling til fagbevegelsen er positiv.»

Lederskribenten stiller seg skeptisk til ensyklikaens avvisning av en kunstig fødselsregulering som nødvendig ledd i hjelpen til utviklingslandene:

«Men stort sett er budskapet preget av moderne, sosiale synspunkter. Spørsmålet blir: Vil de politiske krefter som har makten i de katolske land gjøre noe effektivt for å følge pavens veiledning i praksis? Vil de gå inn for inntektsutjevning, for å rydde slummen, gi arbeiderne større innflytelse i bedriftene og avskaffe samfunnsmessige forhold som holder store deler av folket nede i fattigdom og uvitenhet?»

Det er spørsmål som det er riktig og naturlig å stille, og der er en illevarslende historisk bakgrunn for å stille dem: Allerede i 1891, da pave Leo XIII utsendte den første ensyklika om arbeidsspørsmålene, «Rerum Novarum», viste det seg at hyrden trøstlig og uten betenkning ga seg inn på veier der mange av fårene slett ikke ønsket å følge med. I Nord-Frankrike truet industriherrene somme steder sogneprestene med at det skulle få følger om de pavelige idéer om sosial rettferdighet ble lest fra prekestolene.

Meget har hendt i den katolske kirke siden dengang. Idag tør vi kreve og håpe at pavens idéer vil bli båret frem og virkeliggjort av en sterk katolsk opinion og i en effektiv demokratisk politikk. Men det haster.

Frater Candidus.

„PÅ DANS HOS NONNENE“

*Fra ungdomssentret hos
dominikanersøstrene i Bodø.*

Dominikanerinnene i Bodø har adskillige jern i ilden — ikke bare barnehage og sprogundervisning, men også et «ungdoms-senter» som er blitt meget populært.

Fra «Norsk Dameblad» (nr. 24 — 1961) «sakser» vi litt fra en reportasje ved Bitten Osnes, der hun både drøfter denne og andre sider av søstrenes virksomhet.

Nonnene har en klokkerkjærighet til ungdommen og tar seg av de unge.

— Blant ungdom gjenspeiles hva vi voksne har gitt dem med på veien, sier nonnene, — men nettopp dette blir de kritisert for idag! Det er dårlig logikk, og vi ser det som en oppgave å hjelpe dem til å finne idealer og nyttige interesser før det er for sent.

Nonnene har derfor startet ungdomsklubber i Bodø, en for aldersgruppen 10—14 år og en for ungdom fra 15 til 20 år. Lokaler har de jo, og i søstrenes regi foregår her litt av hvert: Innøving av skuespill, håndarbeidsopplæring, all slags hobbyvirksomhet, underholdning av forskjellig art samt musikkopplæring og folkeviseleker.

Nonnenes underholdningskvelder er blitt mektig populære, og de unge synes det er altfor sjelden de får komme sammen over boller og cola til slike rimelige, men festlige kvelder, der de bys et variert program med deltagerne selv som aktører. Der vises film, dikt blir lest — og det er anledning til lek og dans til toner av Billy Vaughn, Pat Boone og Kalle Jularbo — hvis ikke et lokalt jazzband lar rock, sving eller vals tone ut i lokalene. Mens nonnene ser på...

— Dere tillater dans?

— Ja, hvorfor skulle vi nekte det, når de unge synes det er fornøydlig? Men vi lar dem selvsagt ikke komme hit bare for å danse! De er jo så villige og lette å lede til annen fritidsbeskjeftigelse, og de setter umåtelig stor pris på det nye vi kan lære dem. Ungdommen faktisk fordrer aktivitet, og vi ser det som en viktig oppgave å lære dem å benytte sin opplagrede energi på en sunn måte. Det er forkastelig at så mange gode evner og anlegg skal smuldre hen på gatehjørner... Nei, her kan de unge komme og være sammen med gode kamerater. — Arbeidet med ungdomsklubbene har vi overlatt til de unge selv, med en av oss som medarbeider. De har sitt styre, som i andre klubber — samt vedtak og lover. De har selv foreslått en liten kontingent, slik at de har midler til å arrangere en

liten festlig sammenkomst engang imellem — eller skaffe klubben en ting til felles hygge og nytte. Vi tror de unge trives hos oss, og det synes vi er god lønn!

St. Sunnivahjemmet er ikke bare bolig for nonnene, men tjener også som pensjon for unge piker, og med søster Mary som guide vandrer vi omkring. Hyblene og fellesstuen for de unge damer er preget av orden og hygge, og hvert rom er utstyrt med lette, tidsmessige møbler.

— Det er alle tiders å bo her! betror et par av de unge pikene oss.

Et av værelsene bærer tydelig ten-årings-preg. Den ene veggen er spekket med bilder av filmstjerner, og på bordet ligger typisk ungdomslektyre og ukeblader.

— Vi har selv utstyrt alle værelsene, sier nonnen, — både tepper og puter er vårt verk, men dette, sier hun og peker på bildene og ukebladene, — må pensjonærene holde seg selv med!

— Hvem kan få anledning til å bo her?

— Så langt plassen rekker, kan unge piker få hus her med full pensjon. Vi har mange utenbys realskoleelever, gymnasiaster og lærerskoleelever og en del piker fra radio-skolen.

— Er det fastsatt når reveljen går om kvelden?

— Femtenåringer bør fortrinnsvis være hjemme før klokken halv elleve, men for de voksne pikene er det anderledes. De har gjerne kveldsundervisning og deltar av og til i sammenkomster med andre elever. Da får de nøkkel til hoveddøren og låser seg inn selv.

Ja, de fem nonnene i Bodø har så evig nok å ta seg til og fullt opptatte arbeidstimer hver eneste dag. De skjøtter hvert sitt domene helt uavhengig av hverandre. En har ansvaret for barnehagen, en annen er kjøkkensjef, den tredje leder ungdomsarbeidet, den fjerde administrerer — og den femte gir privattimer i sprog. Særlig efterspurte er timene i engelsk. Undervisningen foregår i dagligstuen, der bokhyllene er spekket med lødig utenlandsk litteratur. Og det sier seg selv at disse fem kvinner aldri sitter med hendene i fanget, langt mindre tar seg tid til å være selvtilfredse.

— Hvis vi har utført et godt arbeid, vet vi at det nok kan gjøres enda litt bedre! sier de. — Vi vet at vi ikke kan utføre noe til fullkommenhet, men vi forsøker å komme så

UTLANDET

SOSIALE PROBLEMER I LANDBRUKET

I sin nye ensyklika om de sosiale spørsmål finner paven det nødvendig å gå utførlig inn på et spørsmål som hans forgjengere knapt har berørt, nemlig landbrukets stilling, sett på bakgrunn av den hurtig tiltagende industrialisering. Landbruket er en sektor som ikke er blitt viet nok oppmerksomhet i vår tid, og er derfor blitt liggende tilbake for industriens utvikling. Dette skaper alvorlige menneskelige problemer for en vesentlig del av samfunnets befolkning. «Flukten fra landsbygden» er et verdensvidt fenomen. For at den manglende likevekten på dette området kan bli gjenopprettet, peker paven på en hel rekke tiltak som må treffes. De offentlige tjenesteydelser må komme landbefolkningen til gode i større grad enn hittil: Transportmidler, veier, drikkevann, boliger, sunnhetstjeneste, elementærundervisning, yrkesteknisk utdannelse, rekreasjonsmuligheter, bedre forutsetninger for det religiøse livs utfoldelse, tilstrekkelig tilgang av moderne forbruksvarer. Han gjør seg til talsmann for innføring av nyere og bedre produksjonsmetoder. Ennvidere bør staten kunne gripe regulerende inn på det rent økonomiske område — med prisregulering, et tilpasset skattesystem, et dobbelt trygde- og assuransesystem (for landbruksproduktene såvel som for landarbeiderne selv), et mer elastisk kredittsystem, nødvendiggjort av vanskelighetene med å oppnå tilstrekkelige kapitalinvesteringer i landbruket. Endelig understreker paven nødvendigheten av at landbrukets folk organiserer seg i sammenslutninger for å fremme respekten for sin næring, forsvare dens interesser og få del i den tekniske utvikling som skjer.

nær opp til det fullkomne som mulig. Det er en del av vår religion ikke å være selvtilfredse . . .

Det er vel grunnen til at nonnene legger sin sjel i alt de foretar seg. De har ingen interesse av personlig vinning.

— Mange uvitende har romantisert vår tilværelse og lever dessuten i den villfarelse at den katolske kirken er så ufattelige rik, sier nonnene. — Her i vårt lille samfunn er det som hos dere andre. Vi må også snu på skillingen! Vi har mange utgifter, men små inntekter. Nå har vi i lange tider gått og ønsket oss et piano til våre unge venner, men et nytt koster flere tusen kroner — og et gammelt og brukt har det ikke vært lett å oppdrive.

— Har dere andre ønsker?

— Ja, vi ønsker oss to svært jordnære ting — siden vi først snakker om slike — altså først og fremst dette pianoet og dertil en *båndopptager*!

KARDINAL TARDINI DØD

Den pavelige statssekretær, kardinal Domenico *Tardini*, døde søndag morgen 30. juli etter et astmatisk hjerteanfall. Han ble 73 år gammel.

Kardinal Tardinis død betyr et alvorlig tap for Kirken. Den pavelige statssekretær har oppgaver som svarer omtrent til en stats- og utenriksministers. Spesielt er det han som har å behandle alle de spørsmål som melder seg angående Kirkens forhold til de verdslige myndigheter i hver enkelt stat. Han mottar alle rapporter fra de pavelige utsendinger verden over og er den øverste ansvarlige for de råd og anvisninger som utgår til biskopene i alle saker som berører de verdslige myndigheter.

I de to siste år har imidlertid kardinal Tardini samtidig hatt en annen oppgave: Som formann for den forberedende kommisjon for konsilet har han hatt ansvaret for tilretteleggelsen av sakslisten for det kommende kirke-møte, etter å ha innhentet uttalelser fra biskopene verden over.

Kardinal Tardini var som paven selv et eksempel på at Kirkens lederstillinger ikke er forbeholdt visse samfunnsklasser: Han var født i 1888 som sønn av en baker i Trastevere — Romas fattigste kvarter. I 1912 ble han presteviet og virket noen år i sjelesorgen og som professor ved Lateran-universitetet før han i 1921 ble kalt til tjeneste ved statssekretariatet. I 1929 ble han understatssekretær, og virket nå i en årrekke som kardinal Pacellis — Pius XII's medarbeider. Etter kardinal Magliones død i 1943 overtok som kjent Pius XII selv statssekretærens funksjoner, men i 1952 ble Tardini og G. B. *Montini* utnevnt til pro-statssekretærer for henholdsvis den ekstraordinære og den ordinære avdeling. En av Johannes XXIII's første handlinger var å opphøye Tardini til kardinal og utnevnte ham til statssekretær.

Kardinal Tardini var ansett som den mer konservative av de to pro-statssekretærer, og det er sikkert at han bare nølende aksepterte nye idéer på det politiske område. Alle som fikk med ham å gjøre, ble imidlertid slått av hans store evne til klart å gripe og formulere et problem, og hans mangel på enhver forutinntatthet. Og på flere områder slo han også inn på nye veier. Han var den første statssekretær til å innby til pressekonferanse, og hans åpne og humorfylte replikk beseiret både diplomater og journalister. Han hadde dessuten store interesser på det sosiale område. Selv var han forstander for et guttehem utenfor Roma, Villa Nazareth, der hans store hjertelag kom til sin rett; han tilbragte all sin fritid sammen med «sine gutter», tok del i deres lek og var dommer i deres fotballkamper — for et par år siden såes han komme hinkende ut av bilen som bragte ham tilbake til Vatikanet, etter et sammenstøt på fotballbanen.

Domenico Tardinis jordiske rester blir stedt til hvile i karmelittklosteret i Vetrella — en annen kommunitet som han hadde meget kjær, og som han hjalp med gjenoppbygningen etter krigen. Spørsmålet om hans efterfølger står foreløpig åpent, flere navn er trukket frem, men det kan ikke bli annet enn gjetninger: Kardinal *Marella*, tidligere nuntius i Paris, kardinal Amleto *Cicognani* ved kongregasjonen for orientalske saker, kardinal Tardinis egen nærmeste medarbeider, erkebiskop *Samoré*, og så selvfølgelig hans tidligere kollega kardinal *Montini*, nå erkebiskop av Milano.

VATIKANET

Kardinal Canali død.

En av de eldste kardinalene, Nicola Canali, har fulgt kardinal Tardini i graven, 87 år gammel. Han hadde hele sitt liv sitt virke i kurien. Siden 1941 var han formann for den øverste kirkelige domstol, la Sacra Penitenzeria.

Bispeutnevnelser.

To viktige bispeutnevnelser er skjedd i løpet av sommeren: Kardinal Julius Döpfner er flyttet fra Berlins bispestol til Münchens erkebispedømme, der han etterfølger avdøde kardinal Wendel. I Paris har kardinal Feltrin, som nå er gammel og syk, fått en koadjutor, biskop Veuillot (inntil nå biskop av Angers).

ANGOLA

Protest mot undertrykkelsen.

Allerede den 4. mai sendte åtti protestantiske og katolske personligheter i USA og Canada en kraftig protestskrivelse til den portugisiske president, med anmodning om at han tok initiativet til forhandlinger med de angolesiske ledere. Blant underskriverne var en av de fremste forkjemperne for raselikhets i USA, jesuittpater La Farge.

Senere har en rekke prominente engelske katolikker — underhusmedlemmer, professorer, publisister m. fl. — rettet en appell til den portugisiske regjering om å la FN få adgang til å undersøke forholdene i Angola, og eventuelt kunne bekrefte den portugisiske regjeringens fremstilling av ansvarsforholdet.

Den katolske biskop av Salford har i et budskap til en protestmanifestasjon minnet om de grusomheter som er blitt begått av opprørerne, men finner heller ingen grunn til å tvile på at portugiserne har grepet til voldsomme represalier moter overfor et folk som de allerede holder i uhyggelig slette leveforhold.

Et hyrdebrev fra en biskop i Moçambique skal være blitt beslaglagt av regjeringen. Erkebiskopen av Lourenço Marques, kardinal Gouveia, som nylig lot falle skarpe uttalelser om de hvites forsettigheter i Portugisisk Afrika, advarer nå inntrengende folket i Moçambique mot å la seg rive med av nasjonalismen og oppfordrer til lojalitet mot myndighetene.

CHILE

Katolske prester krever sosial rettferd.

I et brev til republikkens president har en rekke chilenske geistlige krevet omfattende jordbruksreformer til beste for Chiles fattigste lag, landarbeiderne. Disse lever ofte i stor elendighet, og prestene oppfordrer regjeringen til å komme den kommunistiske propaganda i forkjøpet ved å gi arbeiderne jord.

INDIA

Indisk kirke bygger medisinsk høyskole for tyske gaver.

Gaver fra den nå årvisse tyske fasteaksjon vil sette biskopene i Sør-India i stand til å reise en medisinsk høyskole i Bangalore, berettet forleden erkebiskopen av Bangalore under besøk i Europa. Bygget skal straks påbegynnes, og det skal foruten læreanstalten romme en universitetsklinikk med 300 senger og en sykepleierskole. Høyskolen

skal bygge på de kristne prinsipper for sykepleien, understreket erkebiskopen. (KNA)

KONGO

Sannhetsord vekker forargelse.

Kongos utenriksminister Bomboko har henvendt seg til den apostoliske delegat i Leopoldville med beklagelse over en tale, der Leopoldvilles sorte hjelpebiskop, Malula, hadde minnet politikere om deres plikter: «Dere er valgt av folket og for folket. Dersom dere bare benytter dere av folket som springbrett for en personlig karriere, kommer dere til å bli hatet istedenfor elsket.»

Samtidig meldes om en seleber dåp i Leopoldville, der Kongos «sterke mann» oberst Mobutu, fikk sitt yngste barn døpt av biskop Malula, mens president Kasavubu sto fadder. Katangas president, Tsjombe, hadde også lovet å være fadder. Men han kom ikke.

PARAGUAY

Katolsk redaktør torturert.

Under utøvelsen av sitt yrke — reportasje fra en studenterdemonstrasjon — ble redaktøren for det katolske tidsskriftet Comunidad sammen med en rekke andre personer arrestert av politiet for «ulydighet mot myndighetene og attentat med våpen i hånd». Han ble holdt i arrest i flere dager og torturert av politiet. Paraguay er som kjent styrt av en reaksjonær diktator, general Stroessner, og våre kilder understreker at den virkelige årsak til arrestasjonen er å finne i de katolske ungdomsorganisasjonenes gjentatte protester mot det korrupte regime. Paraguays biskoper og en rekke katolske organisasjoner har protestert overfor presidenten mot overgrepet.

RHODESIA

Slutt med rasediskrimineringen!

I et felles hyrdebrev har de katolske biskoper i Sør-Rhodesia — som nå truer med å gå samme vei som Sør-Afrika-Sambandet i rasespørsmålet og tre ut av det britiske Commonwealth — oppfordret til å gjøre slutt på all rasediskriminering, som bare kan føre til forbrytelser og kaos. Spesielt insisterer de på opphevelse av raseskillet i skolene. De

forlanger også en agrarreform til beste for de 2,6 mill. negre, som for det meste lever under elendige forhold. 215 000 hvite har makten i landet. (KNA)

STORBRIANNIA

Erkebiskopen av Westminster om sosiale problemer.

I et hyrdebrev tar kardinal Godfrey, erkebiskop av Westminster, stilling til flere brennende sosiale problemer.

Han ser en av de dyperegående årsakene til ungdomskriminaliteten i den herskende mangelen på rimelige boliger, og forlanger at staten tar skritt til å øke boligbyggingen, eventuelt på bekostning av den omsegripende tendens til å reise utelukkende kontorbygg.

Han konstaterer at den vestindiske innvandringen nå er i ferd med å skape

Brevskolen om den katolske kirkes tro og moral

Spørsmål besvares av lærerne.
Kurspris kr. 10.—.

Katolsk Informasjon

Postboks 3664 - Oslo

OSLO

*Spis pølse
fra Jens Eversen*

Hans Ekjord

FARVEHANDEL

St. Olavs gt. 3
Tlf. 42 16 13

M. GALLUS ^{AS}

OSLO - Etabl. 1847

Leverer alt til leger, sykehus og laboratorier

A/S Norsk Medicinsk Varehus

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell - Elektromedisin - Røntgen

Pilestredet 7
Tlf. 33 43 70
OSLO

Service-avdeling
Apotekerveita 4 - Tlf. 24 921
TRONDHEIM

et alvorlig raseproblem i England, og stiller spørsmålet hvorvidt det ikke foreløbig ville være klokt å begrense denne innvandringen, vel å merke inntil man kan ta imot innvandrerne på menneskeverdige vis. Som det nå er, er bolignøden ikke den minste hindring for dette.

Endelig behandler kardinal Godfrey streikespørsmålet. Han anerkjenner streiken som et legalt middel i arbeidstvister, dersom alt annet slår feil og det finnes et rimelig håp om at streiken skal oppnå sin hensikt, men tar skarpt avstand fra de såkalte «ville», ulovlige streiker som stadig organiseres gjennom kommunistisk muldvarpsarbeide.

TANGANYIKA

Statsministeren forsvarer misjonsskolene.

I Tanganyikas lovgivende forsamling er det blitt fremmet forslag om å la staten overta alle misjonsskolene. Statsminister Nyerere påberopte seg imidlertid sin egen erfaring som lærer i misjonsskole og gikk sterkt imot forslaget. Han hevdet at misjonsskolene sto kvalitetsmessig meget høyt, samtidig som de var billige for staten: Personalet arbeidet for halv lønn, hadde god utdannelse

og stor kjærlighet til sitt virke. Det ville være meningsløst å stenge disse skolene, hvor for tiden over halvparten av Tanganyikas ungdom får sin opplæring. (KNA)

TSJEKKOSLOVAKIA

Pavebudskap til erkebiskop Beran.

I anledning hans femtiårs-prestetjubileum har pave Johannes XXIII offentliggjort et personlig budskap til erkebiskopen av Praha, Josef Beran. Erkebiskopen har i de siste ti år vært holdt i forvaring på ukjent sted, og paven uttrykker sin sorg over at han ikke engang kan la sitt budskap overbringe i erkebiskopens egne hender, såvel som over den hårde undertrykkelse som har rammet hele den tsjekkosllovakiske kirke.

Erkebiskop Beran er nå 73 år — dersom han i det hele tatt lever.

TYSKLAND

De «blandede ekteskaper» sett av ekspertene.

Nitti katolske og protestantiske leger, prester, psykologer, jurister og pedagoger har nylig vært samlet til studiedager over problemet de blandede ekte-

skap mellom katolikker og protestanter. Det ble sterkt betonet fra begge konfesjoners side at de blandede ekteskaper snarere var å fraråde, på grunn av alle de forskjeller i livssyn forskjelligheten i konfesjon nødvendigvis fører med seg. Den protestantiske lege og psykoterapeut, dr. Bovet fra Basel, betonte imidlertid også at når et slikt ekteskap først var et faktum, måtte man bruke det som et middel til å finne tilbake til kirkelig enhet.

Katolsk litteratur — smusslitteratur.

Man venter fremdeles på frigivelsen av en 70-årig øst-tysk ingeniør, Mertens, som arbeidet i et sogn som kateket. Under kontroll i et tog ble han oppdaget å være i besiddelse av noen katolske tidsskrifter, bl. a. det kjente «Herder-Korrespondenz». Ingeniøren ble dømt til et års fengsel for «innførsel og utbredelse av smusslitteratur, som setter ungdommen i fare».

Barakk-kirke får ikke oppføres.

Et øst-tysk sogn har fått i foræring en barakkkirke fra Vest-Tyskland. De øst-tyske myndighetene har nå imidlertid i tre år forhålt oppførelsen av barakken, og fremdeles er den ikke kommet i stand.

<p>Bergens- firmaer</p>	<p>GIERTSEN i Småstrandgaten BOKHANDEL BERGEN</p>	 <p>Peter M. KOLDERUP Strandgaten 60 Glass - Porselen - Stentøy</p>
<p>SPEIL OG FOTORAMMER i godt utvalg <i>T. Kjelstrup Olsen</i> midt i Marken</p>		
<p>FLYGEL - PIANO - ORGELFABRIKK <i>Jacob Knudsen</i> BERGEN</p>	<p>M. G. RIISØEN - Bergen Kolonial - Mel - Kraftfor - Engros</p>	
<p>HARALD MADSEN Strandgaten 73, Bergen Kolonial engros Tlf. 10 415 - 12 359 - 18 528 Sverre Madsen privat tlf. 72 428</p>	<p>URMAKER ANTON M. OLSEN Olav Kyrrresgate 1 - Tlf. 13035</p>	<p>BERGENS GJÆRDENETFABRIK A/S Montering av gjerdar Tlf. 15 522 - 14 731</p>
 <p>STEMPLER av enhver art SKILT for ethvert behov</p>	<p><i>Hvitere og skånsommere vask med</i> «REFORM» BERGENS SÅPEFABRIKK A/S</p>	
<p>1/3 Smith Sivertsen's BAKERIER & CONDITORIER</p>	<p>DRIKK <i>Mowinckels</i> KAFFE <i>Geisha</i> TE</p>	

**Bergens-
firmaer**

A/S Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

BERGEN

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482

USLITELIG
MODERNE
og sanitært

Kjøkkenutstyr i rustfritt stål

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

T. Beyer

BOOK- OG PAPIRHANDEL AKSJESELSKAP

Strandgt. 4 - Telefon 15020 - Bergen

Johan H.
BENTZON
A/S

En gros - Telefon 10106

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, Radio-
og Utstysforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

A/S BJØRN
Tøsse **MØLLE**

A. K. EGGE A/S
Frukt og grønnsaker
En gros

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Solheimsgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

NYGÅRDSGATENS FISKEMAT

Inneh. J. Ludvigsen

Tlf. 12 941

JACOB L. BERSTAD

Kontorutstyr

Bergen - Oslo

KNUDSEN
i Marken

Møbler — Gardiner — Tepper

Sølv for
alle
anledninger

Theodor Olsens Eftf.
JUVELER SMÅSTRANDGT 4
BERGEN

Alt i papir og kontorartikler

TORNØE

Hos oss finner De alt i
Undertøy - Sengeutstyr

FABRIKUTSALGET A/S

DIDR.
MEHN - ANDERSEN

LEGE- og SYKEREKVISITER
Bergen

Våre bekjente Myhre Heiser leveres over hele landet.

JONAS MYHRE
BERGEN

JONAS MYHRE A/S
OSLO

A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN - OSLO

Eches Farvehandel

NYGÅRDSGT. 4

All slags
skadeforsikring

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

SVERRE W. MONSEN

Manufakturvarer - Sengeutstyr

Martin Olsen's Eftf.
S. AAKRE

BAKERI & CONDITORI

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

*En kjærkommen
gave:*

VIEVANNSKAR
i porselen kr. 5.00

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Gralligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandler
Kjøkkeninnredning og utstyr

THIIS & CO A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

ERLING MOE

God fisk

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH
ARTIFISJELSKAP

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90